

II MAAILMA JA EUROOPA MAJANDUS

Maailmamajanduse kasv on endiselt kiire, kuigi tempo on pisut raugemas. Seni ei ole Ameerika Ühendriikide majanduse aeglustumine maailmamajandusele märkimisväärselt mõju avaldanud. Euroopa Liidu majanduskasvu väljavaated on head ning Eesti peamiste partnerriikide majanduskasv on kogu Euroopa Liidu kontekstis veelgi kiirem.

Suuremate keskpankade ees seisavad erinevad rahapoliitilised ülesanded. Kui Ameerika Ühendriikide puhul diskuteeritakse rahapoliitiliste intressimäärade langustsükli alguse tähtsust üle, siis euroalal eeldatakse baasintressimäärade tõusutsükli jätkumist.

Nõudlusest tingitud surve naftahinna tõusuks on vähenenud ja edaspidi on peamised riskid seotud toormehindade kasvuga. Globaalsed finantseerimistingimused on jäänud soodsaks.

RAHAPOLIITILINE KESKKOND

Ameerika Ühendriikides lõppes rahapoliitiliste intressimäärade tõus 2006. aasta juunis. Sellest ajast saadik on Ühendriikide keskpank hoidnud rahapoliitilised intressimäärad 5,2% tasemel. Pidades silmas majanduskasvu toetamise vajadust ootavad turuosalisel intressimäärade langustsükli algust 2007. aasta sügisel.

Euroopas alustas Euroopa Keskpank (EKP) rahapoliitiliste intressimäärade tõstmist 2005. aasta detsembris. Praeguseks on baasintressimäär tõstetud 3,75%ni. Arvatavasti tõusutsükkel jätkub ja käesoleval aastal oodatakse veel vähemalt ühte intressimäärade tõusu.

Enamikku 2006. aastast ja 2007. aasta algust iseloomustas euro mõõdukas tugevnemine dollari suhtes. Sellele vaatamata ei prognoosita aastaiks 2007–2008 euro kursi märkimisväärselt muutust dollari kursi suhtes.

KASVUVÄLJAVAATED

Prognooside järgi ületab maailmamajanduse kasv potentsiaalset taset ka 2007. aastal. Praegune kiire kasv peab ootuste kohaselt siiski varem või hiljem

aeglustuma kõigis peamistes majanduspiirkondades. Ameerika Ühendriikides pöördus kasvutrend juba 2006. aastal. Peamised riskid ongi seotud Ühendriikide kinnisvarasektoriga – selle mõjuga kohalikule ja maailma majandusele.

Euroopa Liidu väljavaade on märksa tugevam. Euroopas küündis euroala riikide keskmine majanduskasv 2006. aastal 2,8%ni, olles viimase viie aasta kiirem. Tööpuudus euroalal vähenes 2006. aasta lõpuks 7,6%ni, mis on viimaste aastate madalaim tase. Ka Soome majanduskasv taandub tänava eelmise aasta erandlikult kõrgelt tasemelt allapoole. Ekspordi kasvutempo väheneb prognooside kohaselt, kuid sisenõudlus püsib tugev.

Väljaspool euroala on Eesti peamisteks kaubanduspartneriteks Rootsi, Leedu, Läti ja Venemaa. 2006. aastal jäi nende riikide majanduskasvu tempo 5–12% vahemikku. Kuigi kasv aeglustub, jääb see ka edaspidi kiireks.

INFLATSIOON

Inflatsioonitempo püsib euroalal 2006. aastal enamikul kuudel üle 2% taseme, alanedes aasta lõpul 1,9%ni. Uue aasta esimestel kuudel püsib inflatsioon veidi madalamal, 1,8% tasemel ning jääb Euroopa Keskpanga prognoosi põhjal sellele tasemele kogu 2007. aasta jooksul.

Võrdlemisi väike tööpuuduse määr suurendab palgasurveid, kuid sisserände ja tööturureformide tõttu on inflatsioon kasvanud mõõdukalt. Selle aasta esimeste kuude areng näitab, et alusinflatsioon võib kiireneeda. 2008. aastaks oodatakse hoogsast majandusarengust tingitud palgasurve ülekandumist tarbijahindadesse. See tõstaks inflatsiooni EKP keskmiseks ajaks püstitatud hinnastabiilsuse eesmärgist (2%) kõrgemale.

Ilmastik oli 2006. aasta suvel Euroopa põllumeeste jaoks ebasoodne, mistõttu köögi- ja teraviljasaak jäi tavapärasest 20–40%st väiksemaks. Kui seni on põllumajandustoodete pakkumise vähenemine

toonud kaasa tarbijahindade tõusu, siis ekspertide arvates hakkab see mõju vaibuma.

Eelduste kohaselt kujunevad välised hinnasurved tarbijahindadele väiksemaks kui paaril viimasel aastal.

FINANTS- JA TOORMETURUD

Peamistele aktsiaturgudele oli 2007. aasta esimestel kuudel eelmise aastaga võrreldes omane suurem heitlikkus ja tõusutrend ei ole enam nii selgepiiriline kui eelmisel aastal. Aktsiaturud saavutasid veebruari alguses viimaste perioodide rekordtasemed, millele järgnes järsk korrigeerimine. Seejärel turud stabiliseerusid taas ning järsu languse jätkumist ei prognoosita. Ettevaates ei saa siiski välistada langust finantsturgudel, mis võib viia riskantsete varade vähendamiseni ja kapitali väljavooluni arenevatelt turgudelt.

Üleilmne nõudluse surve naftahinna tõusuks on aastataguse ajaga võrreldes vähenenud. Turud ootavad naftahinna mõõdukat kasvu 64 dollarini barrelist 2008. aasta keskpaigaks, kuid välistatud ei ole ka järsu hinnatõusu võimalus. Peamiseks hinnastabiilsust ohustavaks riskiks ongi toormehindade, sh puidu- ja metallhindade tõus. Eesti puhul on hinnasurve allikaks ka Venemaalt ostetava gaasi hind. Prognooside järgi kallineb gaas 2007. aasta sügiseks praegusega võrreldes 30%.